

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023, 1.–4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjarskipti og lögum um Fjarskiptastofu (Lagfæringar, gildissvið fjarskiptalaga, helgunarsvæði fjarskiptasæstrengja, fjarskiptatíðnir í þágu öryggis- og neyðarfjarskipta o.fl., gjaldtökuákvæði 22. gr. vegna útgáfu tíðna í lögum um Fjarskiptastofu.)
Ráðuneyti /verkefnisstjóri	Innviðaráðuneytið
Innleiðing EES-gerðar?	☒ Já ☐ Nei
Dags.	23. júní 2025

A. Úrlausnarefni

1. Forsaga máls og tilefni.

Þær breytingar sem fyrirhugað er að leggja til á lögum um fjarskipti varða fyrst og fremst vernd fjarskiptastrengja í sjó, fjarskiptatíðnir fyrir neyðar- og öryggisfjarskipti og vernd persónuupplýsinga. Aðrar breytingar á fjarskiptalögum má telja til lagfæringa vegna samfélagsbreytinga og til að auka skýrleika laganna.

Mikil umræða hefur verið í samfélaginu um öryggi sæstrengja, einkum þeirra fjarskiptastrengja sem tengja landið við Evrópu. Ráðuneytið bendir þó á að fleiri fjarskiptastrengir þvera hér firði, vötn og ár þar sem öryggishagsmunir eru ekki eins miklir. Brýnt er að ákvæði um vernd fjarskiptastrengja í sjó, einkum þeirra sem tengja Ísland við önnur lönd, séu greinargóð og skýr. Ekkert er fjallað í lögnum um sjókvíar og annan slíkan búnað sem getur raskað öryggi fjarskiptastrengja. Þá hefur verið óvissa við túlkun laganna hvort miða skuli við landmílu eða sjómílu. Í ljósi þess að sjókvíaeldi er vaxandi iðnaður hér við land er nauðsynlegt að lagaákvæðið verði uppfært og gert skýrara.

Stjórnvöld eru farin að huga að arftaka Tetra kerfisins, sem verið hefur lykil fjarskiptakerfi neyðar- og viðbragðsaðila til marga ára en byggir á gamalli tækni. Tímabært er að uppfæra regluverk um úthlutun og hagnýtingu fjarskiptatíðna með hliðsjón af hagsmunum notenda og rekstraraðila neyðar- og öryggisfjarskipta (NÖF) um land allt og þar með þjóðaröryggi.

Ráðuneytið hefur fengið ábendingar frá EFTA að ákvæði vegna tilkynninga um öryggisatvik fullnægi ekki tilskipun 2009/136/EU um breytingu á fjarskiptaregluverki ESB í EES samninginn. Er lagt til að hér verði bætt úr.

Einnig er lagt til breyting á lögum um Fjarskiptastofu. Skoðað var hvort rétt væri að leggja fram tvö frumvörp í sitt hvoru lagi. Í ljósi hagræðingar í ríkisrekstri, m.t.t. til vinnuhagræðis bæði hjá ráðuneytinu, Fjarskiptastofu og Alþingi sem og tengsla frumvarpanna var talið rétt að hafa frumvörpin saman.

Ísland hefur þegar innleitt viðeigandi ákvörðun frá Evrópsku fjarskiptaráðstefnunni (ECC), nánar tiltekið ECC/DEC(22)06 og fylgir einnig ECC/REC(22)01, sem skilgreina tíðnisviðið 20,5-43,5 GHz fyrir Mobile/Fixed Communication Networks (MFCN). Ísland þarf að innleiða framkvæmdaákvörðun framkvæmdastjórnarinnar (ESB) 2024/1983 fyrir úthlutun á tíðni 40,5-43,5 GHz fyrir jarðbundin fjarskiptakerfi sem veita þrálausar breiðbands fjarskiptaþjónustur í Evrópusambandinu. Bæta þarf gjaldtökuheimild inn í lög um Fjarskiptastofnun til innheimtu auðlindagjalds fyrir úthlutun tiltekinna tíðnisviða, sem flest liggja hátt í tíðnirófinu.

2. Hvert er úrlausnarefnið?

Sjá lið 1. 3. Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til? Fjarskiptalög þarf að uppfæra í samræmi við breytta samfélagshætti auk þess sem gera þarf löginn í stakk búinn til að ná til tækninýjunga sem eru fyrirsjáanlegar og vaxandi áherslu á þjóðaröryggi. Þá vantar heimild í lög um Fjarskiptastofu heimild til gjaldtöku fyrir tiltekna tíðni.
B. Markmið 1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki. Frumvarpið fellur vel að stefnu hins opinbera að eflingu fjarskiptainnviða á Íslandi, eflingu öryggis fjarskipta og öryggi borgaranna. 2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu í ljósi úrlausnarefnis og stefnu stjórnvalda. Markmiðið er að auka öryggi einkum fjarskiptastrengja sem tengja landið við umheiminn og minnka þannig líkur á að landið verði sambandslaust. Aukið aðgengi rekstraraðila næstu kynslóðar NÖF að hagkvæmum fjarskiptatíðnum eykur möguleika stjórnvalda á því að byggja og reka slík kerfi án þess að vera alveg háð farnetsfyrirtækjum á markaði. Tryggja þarf rekstraraðilum NÖF viðeigandi tíðniheimildir sem er nauðsynleg forsenda til að halda opnum valkostum við útfærslu á fyrirkomulagi NÖF þegar fram í sækir. Þá eru breytingar á lögum Fjarskiptastofu til þess fallnar að auka líkur á hagnýtingu vissra tíðnisviða sem annars yrðu ekki tekin í gagnið sökum hárrar verðlagningar.
C. Leiðir 1. Ekkert aðhafst - hvaða afleiðingar hefði það? Ef ekki yrði aðhafst þá kunna skipulagsyfirvöld og sjókvíaeldisfyrirtæki að þrengja óhóflega að einkum fjarskiptasæstrengjum sem tengja landið við umheiminn með tilheyrandi aukinni ógn við útlandafjarskipti landsins. Jafnframt þarf að taka af allan vafa um að núverandi helgunarsvæði tekur mið af mælieiningunni sjómílu en ekki landmílu. Núverandi takmarkanir á úthlutun hagstæðra farnetstíðna til rekstraraðila næstu kynslóðar NÖF takmarkar möguleika þeirra til hagkvæmrar uppbyggingar og reksturs á eigin kerfi til framtíðar eða hagkvæma samnýtingu slíkra tíðna með öðrum tíðnirétthöfum. Við værum ekki að uppfylla skilyrði ábendingar EFTA varðandi form ákvæðisins varðar persónuverndartilkynningar þó persónuverndartilkynningar séu í lagi. Þá er Ísland eina landið sem á eftir að tilkynna um að hægt sé að fá úthlutað tíðni á 40,5-43,5 GHz. 2. Önnur úrræði en lagasetning sem metin hafa verið. Engin önnur úrræði 3. Mögulegar leiðir við lagasetningu. Skoðaður var sá kostur að leggja fram tvö frumvörp en í ljósi hagræðingarstefnu ríkisstjórnarinnar og til að minnka fyrirhöfn þá var ákveðið að leggja fram eitt frumvarp.
D. Hvaða leið er áformuð og hvers vegna? 1. Stutt lýsing á þeirri leið sem áformuð er og rökstuðningur fyrir henni. Um er að ræða hefðbundið stjórnarfrumvarp sem er bandormur, sjá lið C.3. 2. Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott. Eins og staðan er í dag, þá liggur fyrir að gerðar verða breytingar á eftirfarandi ákvæðum í lögum um fjarskipti með öllum almennum fyrirvörum: 2.mgr. 1.gr. 4. mgr. 86. gr. 80. gr. 99. gr. (lagfæring)

102. gr. (lagfæring) Eins og staðan er í dag, þá liggur fyrir að gerð verður breyting á lögum um Fjarskiptastofu með öllum almennum fyrirvörum: Ákvæði um tíðnir
E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar
1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga? Koma inn á EES samninginn 2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu? Nei 3. Er önnur grundvallarlöggjöf sem taka þarf tillit til? Nei
F. Samráð
1. Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Fjarskiptafyrirtækin, Farice ehf., Öryggisfjarskipti ehf., notendur NÖF, SFS, SA og fyrirtæki sem stunda sjókvíaeldi 2. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Óbeint við dómsmálaráðuneytið 3. Samráð sem þegar hefur farið fram. Formlegt samráð hefur ekki farið fram vegna þessa frumvarps. 4. Fyrirhugað samráð. Fyrirhugað er að áformin fari í opið samráð, sem og frumvarpið. Það skal tekið fram að gott samstarf hefur verið með ráðuneytinu og SFS vegna legu sæstrengja og hyggst ráðuneytið eiga áfram gott samstarf vegna þessa.
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er
1. Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal.
H. Næstu skref, innleiðing
1. Hefur verið gerð verkefnisáætlun fyrir frumvarpssmiðina? Aðeins gróflega en fyrirhugað er að leggja frumvarpið fram í í október með öllum almennum fyrirvörum. 2. Hvernig verður staðið að innleiðingu löggjafar? Hvað má gera ráð fyrir að þeir sem verða fyrir áhrifum, opinberar stofnanir/hagsmunaaðilar/almennigur, þurfi langan tíma til undirbúnings/aðlögunar? Ekki hefur verið tekin ákvörðun um það á þessu stigi máls. Horft er m.a. til þess að fá slík sjónarmið fram í samráði um frumvarpsdrögin. 3. Hvaða forsendur þurfa að vera fyrir hendi til að lagasetning beri árangur? Megin tilgangur lagasetningarinnar er að uppfæra fjarskiptalögin m.t.t. samfélags- og tæknibreytinga í þágu fjarskiptaöryggis landsins alls. Horft er til þess að ná því fram í sem mestri sátt við hagsmunaaðila. Mælikvarðar á árangur og útkomu. Annað hvort næst með lagasetningunni að tryggja betur vernd fjarskiptasæstengja eða ekki. Sama gildir um aðgengi rekstraraðila NÖF að nauðsynlegum fjarskiptatíðnum, nauðsynlega breytingu á verðlagningu fjarskiptatíðna sem er forsenda þess að farnetsfyrirtæki geti réttlætt

að taka þær í nokun og að uppfylla ákvæði vegna tilkynninga um öryggisatvik skv. tilskipun 2009/136/EU. 4. Hefur verið hugað að því að afla gagna til að meta árangur þegar þar að kemur? Já. Fjarskiptastofu verður falið það hlutverk.
I. Annað
J. Fylgiskjöl
Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum.